

LOBBYISMA

TÁ LOBBYISTARNIR

Opin lobbyisma er góð og hoyrir heima í einum fólkaræði. Vandin er, tá lobbyistarnir fara eftir sjálvum valdinum. Hetta hendir í stóran mun í Føroyum, har gráar elitur hava valdið í almennum partafeløgum, heldur Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur

Ingolf S. Olsen

Í øllum londum, ið hava umboðandi fólkaræði – fólka Vald umboð í lóg-gevandi parlamentum – sum stýrisgrundarlag, er ávirkan og trýst frá áhugabólkum av øllum handa slag á poltisku skipanina ein avleiðing, ið ikki slepst undan.

Soleiðis var við senat-inum í gamla Rom, og soleið-is er í demokratisku londun-um í dag.

Lobbyismu kalla vit fyri-brigdið, og hon hevur nógv andlit.

Eisini í Føroyum spælir lobbyisma ein stóran leiklut bæði í landspolitikki og kommunalpolitikki, og

ávirkanin økist, tí áhuga-bólkarnir styrkjast støðugt.

Gott og ringt

Jógvan Mørkøre, samfelags-frøðingur, skilir millum lobbyismu, sum er annað-hvørt góð ella ring fyri fólka-ræðið.

- Tað er finasta slag, at bólkur royna at ávirka politi-sku skipanina, so leingi alt gongur opið fyri seg og tolir dagsins ljós. Tað er bara sunt og tekin um eitt virkið fólka-ræði. Eg tosaði einaferð við ein norskan stórtingslim, sum segði, at hann kundi ikki vera lobbyistarnar fyri uttan. Tí hann fekk virðis-mikla informasjón frá teim-um, ið hann ikki fekk aðra-

staðir. Sjálvandi væntar lobbyisturin í sínum lagi so at fáa okkurt afturfyri. Men tað er í lagi, sigur Jógvan Mørkøre.

Um aktuella stríðið hjá LGBT fyri borgarligum hjúnaløgum sigur hann:

- Tey gera ikki annað enn so mong onnur undan teim-um, til dømis kvinnurnar, sum hava fingið staðfest síni rættindi við lóg og fingið viðurkenning løgtingsins við millum annað Demokratia.

Gráar elitur

Hann sær átøkini hjá LGBT og øðrum sterkum felags-skapum, eisini vinnuligum áhugabólkum, ið spæla við opnum kortum, sum sunt

og gott lobbyarbeiði, men heldur hinvegin, at vit eru á vandakós, tá lobbyistar ella persónar við seráhuga-málum beinleiðis taka sær vald ella fáa vald afturfyri loyaltit.

Hetta sæst í summum almennum partafeløgum, har valdið er ein greytur av politiskum klassa og tekno-kratum. Handgingin fólk verða síðani tikin upp í valdsnótina úr vinnulívi og summum fakfelagsleiðslum.

- Lobbyistar mæta vanliga upp í korridorunum ella gongini í Tinghúsinum og sjálvum tingsalinum í full-um dagsljósi og føra seg fram í almenna rúminum parallelt við sínum korridor-

politikki. Men tey fólkin, eg sipi til, taka sær vald um-vegis umsitandi valdið og virka í tí fjalda, sigur Jógvan Mørkøre.

Hann sipar til almenn partafeløg, har landsstýrið stendur sum annaðhvørt einsamallur eigari ella sum meirilutaeigari.

- Eg ivist í, um vanligu lobbyistarnir hava stórvegis at skula sagt har. Heldur merkir tú ørkymlan teirra millum, bæði tá ið talan er um vinnusíðuna og um fak-felagssíðuna. Her stýrir ein grá elita, og ásin í hesum netverki er landsstýrið og embætisverk og so nøkur handgingin fólk úr vinnu-og fakfelagsleiðslum, sigur

Jógvan Mørkøre.

Sjálvur kennir hann trupulleikan innanfrá. Hann er nevniliga fyrrver-andi formaður í Ognarfelag-num Lív. Hann segði for-manssessin frá sær í apríl. Frammanundan hevði hann frá 2006 til 2012 eisini sitið í nevndini í almenna parta-felagnum, sum eigur Lív.

Myrskaspæl

Lív hevur frá byrjan av verið tætt knýtt at verkætlanini Skálafjarðartunnlin, sum nú er endað í einum stórum ruðuleika. Málið byrjaði við, at ein lokal lobby á Skálafjørðinum fekk drigið Lív upp í verkætlanina, so tryggingarfelagið kom

Prísurin hevur alt at siga

Sonja Jógvansdóttir hevur sum samskipari í Samtak og aktiv í LGBT lobbyismu sum yrki. Tað er ofta lættari at treingja ígjøgnum við LGBT-boðskapinum enn við fakfelagsmálum, heldur hon, tí LGBT krevur onki, sum kostar pengar

Ingolf S. Olsen

Hvør er figgjar-liga avleiðingin, og skulu pengar játtast á figgjar-lógini?

Svarið upp á henda spurningin hevur alstóran týðning fyri, um tað eydnast einum lobbyisti at fáa politiska undir-tøku ella

bara áhuga fyri einum máli.

Tað veit Sonja Jógvans-dóttir alt um. Hon er sam-skipari í Samtak, sam-starvsfelagið hjá teimum fimm fakfeløgnum Fø-roya Arbeiðarafelag, Havnar Arbeiðsmannafelag, Klaks-víkar Arbeiðsmannafelag, Klaksvíkar Arbeiðskvinnu-felag og Føroya Fiskimanna-felag, og so er hon eisini sum samkynt aktiv í LGBT.

LGBT kostar onki

Í báðum førum er lobby-virk-semi fremsta uppgáva henn-ara, men tað er munur á, hvør boðskapur er lættast at selja.

- Tað er tann boðskapurin, sum onki kostar. Sjálvandi skalt tú duga at forklára teg í báðum førum, og boðskap-urin má vera fakliga væl undirbygdur og liður í eini strategi, men skal eg saman-bera, so tykist tað verða lætt-ari at fáa politikararnar at vísa áhuga fyri tí, sum LGBT roynir at fáa undirtøku fyri. Orsøkin er einfalt hon, at tað kostar onki. Borgarlig vígsla av samkyndum, til dømis, hevur onga eyka út-reiðslu við sær. Málini hjá Samtak hava hinvegin ofta figgjarligar avleiðingar, tí tey typiskt snúgva seg um skattaviðurskifti, pensjóns-viðurskifti ella stríð fyri

onkrum peningaligum ágóð-um til limirnar, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Hon leggur tó dent á, at hóast LGBT tykist hava lættari við at fáa politiskt uppmerksemi samanborið við Samtak, so merkir tað ikki, at málini harvið hava lættari við at fáa ítökiliga politiska undirtøku.

- Nei, tað hava tey als ikki, tí upperksemið gongur báðar vegir. Tey, sum eru ímóti eitt nú borgarligari vígslu av samkyndum reka jú mótkampanju við fullari ferð, staðfestir hon.

Einfaldur boðskapur

Tó, at boðskapirnir eru so ymiskir, og verða móttikn-ir á so ymiskan hátt, so er strategiski framferðarhátt-urin nøkulunda hin sami, sama um Sonja Jógvansdótt-ir ger lobby-arbeiði fyri Sam-tak ella fyri LGBT.

- Tað snýr seg um at for-mulera ein boðskap, sum øll skulu kunna skilja. Dugir tú tað, og hevur viljan og evn-ini, so kanst tú fáa okkurt ígjøgnum. Eg plagi at

ímynda mær ommu mína, sum ikki er her longur, sum móttakara, tá eg skal hava ein boðskap út. Hon var ein púra vanlig føroysk kvinna, ið fylgdi væl við í politikki og samfelagsviðurskiftum annars. Um vanlig fólk ikki skilja ein boðskap, skalt tú heldur ikki rokna við, at ein politikari skilir hann, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Fyri LGBT heldur hon tað eisini hava týðning, at nógv og sterk umboð eru virkin í senn.

- LGBT hevur ein púra flatan bygnað. Har er ongin formaður, men tað ger so, at tey flestu kenna tað sum sína skyldu at vera virkin úteftir, sjálvt um tað sjálvandi eisini er so, at summi gera meira og summi minni, sigur Sonja Jógvansdóttir.

Hála onnur við upp

Tað eru tó langt frá all-ir minnilutar, veikir sam-felagsbólkar ella vælgerandi átøk í Føroyum, sum megna at seta seg so væl ígjøgnum við sínum boðskapum sum LGBT og onkur hendinga

Superlobbyisturin Sonja Jógvansdóttur brúkar somu strategi, sama um hon roynir at vekja áhuga fyri søkini hjá LGBT ella fyri verkafólkaáhugamálum. – Tað snýr seg um at gera boðskapin so einfaldan, at øll skilja hann, men kortini skal hann vera fakliga væl undirbygdur og liður í eini strategi, sigur hon